

Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji

Liberec 2003

Zpracovatel Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji

Bohemia Discovery, s. r. o.

KONCEPCE PODPORY PAMÁTKOVÉ PÉČE V LIBERCKÉM KRAJI

(hlavní schéma priorit a opatření)

Strategická vize: Podpora rozvoje státní památkové péče v souladu s Konceptí rozvoje památkové péče v ČR.

Strategický cíl: Cílem je *prosazování zájmů státní památkové péče, obnova a využití památkového fondu Libereckého kraje, propagace památkového fondu a památkové péče.*

Priorita 1: Podpora uplatňování zájmů státní památkové péče a výkonu státní památkové péče, legislativa

Opatření 1.1: Metodika státní památkové péče

Opatření 1.2: Podpora tvorby legislativy

Opatření 1.3: Podpora reformy veřejné správy

Opatření 1.4: Prosazování zájmů státní památkové péče

Priorita 2: Podpora poznání a rozpoznání památkového fondu Libereckého kraje

Opatření 2.1: Podpora soustavné analýzy památkového fondu Libereckého kraje

Opatření 2.2: Rozpoznání specifík památkového fondu Libereckého kraje

Priorita 3: Podpora obnovy a využití kulturních památek v Libereckém kraji v souladu se zájmy státní památkové péče

Opatření 3.1: Zjištění možných zdrojů financování obnov kulturních památek

Opatření 3.2: Příprava programů Libereckého kraje na obnovu kulturních památek

Priorita 4: Podpora propagace zájmů státní památkové péče a památkového fondu Libereckého kraje

Opatření 4.1: Podpora zvýšení informovanosti o státní památkové péči

Opatření 4.2: Podpora využití památkového fondu pro potřeby cestovního ruchu

Památková péče je interdisciplinární obor a představuje souhrn činností a opatření, jejichž hlavním cílem je ochrana, zajištění a všestranná péče o kulturní památky. Neméně důležitým úkolem památkové péče je vhodné uplatnění kulturní památky, především s ohledem na její estetické a kulturně výchovné hodnoty.

Povinnost schválit koncepci účinnější podpory státní památkové péče vyplývá pro kraj z ustanovení § 28a, písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění. Pro zpracování krajské koncepce je důležité, že se koncepce schvaluje v samostatné působnosti a zároveň musí obsahově podporovat koncepci rozvoje státní památkové péče v České republice. Požadavek na obsahovou shodu s celorepublikovou koncepcí je v určitém směru limitující a neumožňuje zahrnout do textu krajské koncepce celé spektrum možností krajské samosprávy. Jednotlivá opatření a aktivity jsou proto navrženy s ohledem na soulad s Koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice.

Ideový vývoj památkové péče ve střední Evropě

Až do přelomu 18. a 19. století odpovídal význam slova „památká“ spíše významu pieta. Pojem „památká“ v dnešním slova smyslu se objevuje až v období romantismu v souvislosti se zvýšeným zájmem o národní dějiny (např. v Německu se projevil obdivem ke gotickým katedrálám). Toto celospolečenské klima vedlo v památkové péči k tzv. purismu, jehož hlavním rysem bylo navracení původního (často idealizovaného) vzhledu památkám. Např. při obnovách gotických katedrál byly odstraňovány pozdější (barokní aj.) stavební úpravy, katedrály byly dostavovány v idealizovaném gotickém stylu dle hojně publikovaných vzorníků.

Památkový purismus převládal až do konce 19. století, kdy se svými názory vystoupil vídeňský historik umění Alois Riegel. Riegel v souladu s rehabilitací některých slohových období poukázal na tzv. „cenu stáří“. Upozornil na skutečnost, že umělecké projevy všech slohových období dochovaných na památce si jsou rovny a nelze jedny upřednostňovat na úkor druhých. Riegel ale cenu stáří chápal existenciálně, tzn. že památka má také nárok na svůj zánik. Jeho myšlenky ve středoevropském prostředí dále rozvíjel jeho žák Max Dvořák. Jeho přístup k památkové péči lze s nadsázkou označit jako konzervační. Konzervační přístup při obnově památek přetrvává i po roce 1918, jeho radikalismus typický pro začátek 20. století je však postupně otupován.

Během druhé světové války formuloval své názory na obnovu památek Václav Wagner. Pro jeho přístup se vžilo označení syntetická metoda, kterou lze zjednodušeně charakterizovat jako upřednostňování celku nad jeho částí a preferování estetického působení celku (památky) nad striktně konzervační (analytickou) metodou. Wagner připouštěl novostavby v historickém prostředí, připouštěl užití novotvarů na památce v zájmu lepšího estetického vyznění památky. Ze stejných důvodů (úplné uplatnění estetické funkce památky) připouštěl i odstranění pozdějších nevhodných stavebních zásahů.

První léta po druhé světové válce byla v přístupu k obnově památek ovlivněna snahou po rekonstrukci poničených památek, přičemž byl uplatňován přístup napodobování, či přiblížení novotvaru původnímu vzhledu (striktně konzervační metoda nemohla být použita právě kvůli velkému počtu poničených památek).

Celé odvětví památkové péče se po roce 1945 snaží o větší exaktnost a poznání. Objevuje se metoda stavebně-historických průzkumů, obnova památky je vázána na

předchozí průzkumy a archivní bádání. K návrhu obnovy kulturní památky je přistoupeno teprve na základě všech těchto průzkumů.

Za zmínku stojí tzv. urbanistická koncepce ze 60. let 20. století, která přesvědčovala o potřebě a oprávněnosti náhrady starého za nové. Urbanistická koncepce, prosazovaná tehdejší památkovou péčí, rovněž pozitivně hodnotila kontrast mezi novou a starou architekturou.

Mezi nejožehavější problémy dnešní památkové péče patří masivní nástup silné investorské lobby a s ní spojený atak historických center měst novou, často naddimenzovanou architekturou.

Historie právních norem

K nejstarším právním předpisům na ochranu památek na našem území lze počítat předpisy Marie Terezie (vládla 1740 – 1780). Avšak teprve od roku 1850, kdy ve Vídni vznikla Centrální komise pro zjišťování a zachování stavebních památek, můžeme mluvit o institucionalizované památkové péči.

Rakousko-uherský model organizace památkové péče převzalo v roce 1918 i nově vzniklé Československo. Tento model byl nadále rozvíjen, byly založeny památkové úřady, Státní fotoměřičský úřad, Státní archeologický úřad a další instituce. Postupně byly zlepšovány soupisy a dokumentace památek a jejich systém, zájem odborné veřejnosti se rozrůstal také na oblast archeologie. Přes silný odpor vlastníků nemovitostí se nepodařilo prosadit žádný z navrhovaných zákonů na ochranu kulturních památek. Pouze v roce 1938 Stálý výbor Národního shromáždění přijal opatření č. 255/1938 Sb., o ochraně věcí umělecky nebo památkově zvláště hodnotných, které mělo zamezit vývoz uměleckých děl za hranice republiky.

První právní norma zaměřená na památkovou ochranu byla přijata v roce 1954 a zajišťovala památkovou ochranu oblasti Pražského hradu. Ještě před tím, v roce 1951, vznikly reorganizací prvorepublikových památkových úřadů památkové ústavy v Praze (s oddělením v Brně) a Bratislavě.

První zákon na ochranu kulturních památek se podařilo přijmout až v roce 1958. Jednalo se o zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách. Tento zákon platil s jednou změnou až do roku 1987, kdy Česká národní rada schválila zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Od počátku 90. let 20. století probíhá příprava zcela nového památkového zákona. Jeho potřebu si vynutily společenské změny po roce 1989. Nový památkový zákon nebyl - přes snahu odborné veřejnosti - do dnešního dne přijat.

Současné právní normy

Základními normami, které právně upravují oblast státní památkové péče, jsou zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Dále lze uvést přehled právních norem, které se týkají výkonu státní památkové péče na území Libereckého kraje:

- Nařízení vlády č. 127/1995 Sb., o prohlášení území ucelených částí vybraných měst a obcí s dochovanými soubory lidové architektury za památkové rezervace, ze dne 24. 5. 1995
- Nařízení vlády č. 262/1995 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ze dne 16. 8. 1995
- Nařízení vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ze dne 16. 6. 1999

- Nařízení vlády č. 132/2001 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ze dne 28. 3. 2001
- Vyhláška MK ČR č. 476/1992 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst za památkové zóny, ze dne 10. 9. 1992
- Vyhláška MK ČR č. 249/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných obcí a jejich částí za památkové zóny, ze dne 22. 9. 1995
- Vyhláška MK ČR č. 250/1995 Sb., o prohlášení území historických jader vybraných měst a jejich částí za památkové zóny, ze dne 22. 9. 1995
- Vyhláška MK ČR č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, ze dne 1. 7. 1996
- Vyhláška MK ČR č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu, ze dne 1. 4. 2003
- Vyhláška č. 208 KNV Východočeského kraje, o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje, ze dne 17. 10. 1990
- Vyhláška č. 208/1996 Sb., o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny, ze dne 1. 6. 1996

Dalšími důležitými dokumenty s celorepublikovou působností jsou:

- Vyhláška č. 94/1958 Sb., o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní
- Vyhláška č. 15/1980 Sb., o Úmluvě o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků
- Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 159/1991 Sb., o přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví
- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sbírky mezinárodních smluv)
- Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (č. 99/2000 Sbírky mezinárodních smluv)

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a Vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění vyhlášky č. 139/1999 Sb. a vyhlášky č. 538/2002 Sb.

Zákon o státní památkové péči byl přijat Českou národní radou a nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1988. Za dobu své platnosti byl památkový zákon celkem šestkrát novelizován, z toho čtyřikrát během posledních tří let.

Zákon je oporou pro souhrn činností vedoucích k zajištění péče o kulturní památky, které souhrnně označujeme jako výkon státní památkové péče. Výkon státní památkové péče zajišťují organizace a orgány státní památkové péče. Organizace státní památkové péče, neboli Národní památkový ústav, představuje odbornou složku státní památkové péče, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady a ministerstvo kultury tvoří orgány státní památkové péče a mají výkonnou moc. Rozdělení odborné a výkonné složky státní památkové péče má v některých případech za následek neúměrné prodlužování v rozhodování a může vést i k dalším protikladům při obnově kulturních památek.

Zákon o státní památkové péči definuje terminologii státní památkové péče (viz následující oddíl Koncepce), stanovuje postup při obnově kulturních památek, postup při jejich prohlášení, povinnosti a práva vlastníka kulturní památky, problematiku archeologie a další okruhy výkonu státní památkové péče.

Důležitým znakem zákona o státní památkové péči je jeho vyváženost vůči vlastníku kulturní památky. Na jedné straně ukládá vlastníku povinnost pečovat o kulturní památku a uchovávat ji v dobrém stavu na vlastní náklad, na druhé straně mu umožňuje využít bezplatného poradenství odborné organizace státní památkové péče a získat finanční příspěvek na obnovu kulturní památky.

Vyhláška č. 66/1988 Sb., byla vydána ministerstvem kultury v roce 1988. Vyhláška konkretizuje např. postupy při prohlašování věcí za kulturní památky, vedení evidence kulturních památek, obnově, ukládá úkoly některým orgánům státní památkové péče atd.

Slovník vybraných pojmů

Kulturní památka (KP) – kulturní památka je movitá nebo nemovitá věc, která je významným dokladem vývoje člověka, historie, životního způsobu společnosti od nejstarších dob po současnost. Takováto věc je projevem tvůrčích schopností a práce člověka a většinou nese hodnoty umělecké, historické, vědecké, revoluční nebo technické. KP může být rovněž věc, která má přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem. Kulturní památky prohlašuje Ministerstvo kultury ČR rozhodnutím a zapisují se do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Národní kulturní památka (NKP) – skupinu národních kulturních památek tvoří nejvýznamnější movité a nemovité kulturní památky. NKP prohlašuje vláda ČR nařízením.

Památková rezervace (PR) – hlavním rysem památkové rezervace je charakter prostředí, který je výrazně ovlivněn významnou skupinou (souborem) nemovitých kulturních památek nebo archeologických nálezů. PR prohlašuje vláda ČR nařízením. Rozlišujeme vesnické a městské PR.

Památkové zóny (PZ) – památkové zóny jsou území sídel nebo jejich částí s menším podílem nemovitých kulturních památek nebo historického prostředí než na území památkové rezervace. PZ prohlašuje Ministerstvo kultury ČR vyhláškou. Rozlišujeme městské, vesnické a krajinné PZ.

Obnova kulturní památky – obnova kulturní památky je každá úprava, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiná úprava kulturní památky nebo jejího prostředí. Obnova nesmí probíhat bez vydaného kladného závazného stanoviska (rozhodnutí) orgánu státní památkové péče, či v rozporu s podmínkami tohoto závazného stanoviska.

Ochranné pásmo (OP) – obecní úřad obce s rozšířenou působností může po vyjádření organizace státní památkové péče vymezit OP kulturní památky, národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, pokud to vyžaduje jejich ochrana. OP se prohlašuje rozhodnutím obecního úřadu obce s rozšířenou působností, kde se zároveň stanoví obecné podmínky ochrany (zákaz určité činnosti apod.).

Archeologický nález – archeologický nález je věc nebo soubor věcí, které jsou dokladem nebo pozůstatkem člověka od počátku jeho vývoje do novověku. Archeologické nálezy se zpravidla zachovaly pod zemí. Náhodné objevení archeologického nálezu musí být oznámeno Archeologickému ústavu Akademie věd ČR a to buď přímo nebo prostřednictvím obce nebo muzea nejpozději druhý den. Archeologický nález a naleziště musí být ponechány beze změn do prohlídky odborníkem. Nálezce archeologického nálezu má právo na odměnu, kterou mu

poskytne krajský úřad. Vlastník, správce nebo uživatel nemovitosti má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu za omezení způsobené prováděným archeologickým výzkumem.

Orgán státní památkové péče – orgány státní památkové péče jsou ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Orgány státní památkové péče mají rozhodovací pravomoc.

Odborná organizace státní památkové péče – organizace státní památkové péče je Národní památkový ústav (NPÚ). NPÚ je odborným garantem výkonu státní památkové péče, v rozhodování orgánů státní památkové péče má NPÚ poradní hlas.

Pokuta, přestupek – právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, která poruší zákon o státní památkové péči ve spojitosti s kulturními památkami, uloží obecní úřad obce s rozšířenou působností pokutu až do výše 100 000 Kč. Pokud se porušení zákona týká národních kulturních památek, uloží krajský úřad právnické osobě nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání pokutu až do výše 500 000 Kč. V případě fyzických osob je výše pokuty za přestupek 10 000 Kč (porušení zákona o státní památkové péči ve spojitosti s kulturními památkami, ukládá obecní úřad obce s rozšířenou působností) a 50 000 Kč (národní kulturní památky, ukládá krajský úřad).

Struktura předloženého dokumentu, Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji, vychází formálně z obdobných koncepčních materiálů. Sestupně tedy bylo nutné stanovit strategickou vizi, strategický cíl, priority, opatření a aktivity. Toto členění pomáhá text zpřehlednit a umožní práci s dokumentem také ostatním orgánům kraje a odborům krajského úřadu.

Strategickou vizí Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji je *podpora rozvoje státní památkové péče v souladu s Koncepcí rozvoje památkové péče v ČR*. Tato vize je zcela v souladu s ustanovením § 28a písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, dle kterého kraj v samostatné působnosti schvaluje koncepci podpory státní památkové péče v kraji v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice. Koncepce rozvoje státní památkové péče v České republice byla přijata v roce 1995 s platností do roku 2005. Tento dokument byl základním stavebním kamenem při sestavování Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji.

K naplnění strategické vize je nezbytné definovat strategický cíl. Strategickým cílem památkové péče v Libereckém kraji je *prosazování zájmů státní památkové péče, obnova a využití památkového fondu Libereckého kraje, propagace památkového fondu a památkové péče*. Rovněž strategický cíl vychází z celorepublikové koncepce a dále z úkolů, které stanovuje zákon o státní památkové péči. Konkrétní strategický cíl umožnil při vypracování Koncepce podpory památkové péče v Libereckém kraji stanovit čtyři hlavní priority, jejichž naplněním chce Liberecký kraj dosáhnout realizaci strategického cíle.

Každá ze čtyř priorit Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji - *podpora uplatňování zájmů státní památkové péče a výkonu státní památkové péče, legislativa, podpora poznání a rozpoznání památkového fondu Libereckého kraje, podpora obnovy a využití kulturních památek v Libereckém kraji v souladu se zájmy státní památkové péče, podpora propagace zájmů státní památkové péče a památkového fondu Libereckého kraje* – má stanoveno několik opatření. Jednotlivá opatření budou naplňována již zcela konkretizovanými aktivitami/úkony, které bude podle povahy vykonávat Liberecký kraj nebo Krajský úřad Libereckého kraje.

Je nutné zdůraznit, že strategická vize, strategický cíl, jednotlivé priority, opatření a aktivity vycházejí – a jsou tedy svým způsobem limitovány – z Koncepce rozvoje státní památkové péče České republiky a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Není proto možné, aby Liberecký kraj rozvíjel v oblasti státní památkové péče aktivity, které by byly v rozporu, či mířily nad rámec těchto základních dokumentů státní památkové péče.

Jednotlivé aktivity budou dále zohledněny v ostatních rozvojových dokumentech Libereckého kraje, např. v Programu rozvoje kraje.

První prioritou Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji je zaměřená na podporu uplatňování zájmů státní památkové péče a výkonu státní památkové péče a legislativu. Krajský úřad Libereckého kraje je na území Libereckého kraje vrcholným orgánem státní památkové péče. Jeho rozhodování jsou podřízené ostatní orgány státní památkové péče (obecní úřady obcí s rozšířenou pravomocí a obce). Přiměřené metodické vedení obecních úřadů obcí s rozšířenou působností zajistí kvalitní výkon státní památkové péče. Zpětnou vazbu na ústřední orgán státní památkové péče, Ministerstvo kultury ČR, představuje proces připomínkování nových legislativních norem památkové péče.

Rozpoznání specifík památkového fondu Libereckého kraje napomůže lepšímu výkonu státní památkové péče a bude přínosné při rozhodování orgánů kraje. Poznatky o památkovém portfoliu kraje mohou sloužit pro potřeby cestovního ruchu, životního prostředí, být nápomocné při budování infrastruktury kraje atd.

Ze zákona o státní památkové péči vyplývá pro kraje možnost přijetí krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých plánů ochrany a využití kulturních památek. Díky této možnosti může Liberecký kraj určit (např. na základě provedených analýz památkového fondu) oblasti, jejichž rozvoj bude chtít podporovat a dále ovlivňovat.

Vhodná forma popularizace zájmů a cílů státní památkové péče napomůže změnit převážně negativní pohled laické veřejnosti na výkon státní památkové péče. Státní památková péče je doposud v očích laické veřejnosti chápána jako souhrn činností, které ve svém důsledku vedou k omezením výkonu vlastnických práv. Bude nutné vytvořit takové nástroje komunikace, které veřejnosti přiblíží památkovou péči jako souhrn činností napomáhajících k zachování odkazu předků, k uchování naší historie.

Priorita 1: PODPORA UPLATŇOVÁNÍ ZÁJMŮ STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE A
VÝKONU STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE, LEGISLATIVA

Opatření 1.1: Metodika státní památkové péče

Výkon státní památkové péče představuje souhrn správních agend k mnoha oblastem péče o kulturní památky a památkově chráněná území. Kromě správních řízení ve věci obnov a zachování kulturních památek, přemístění kulturní památky, prohlášení, či zrušení prohlášení věci za kulturní památku a další se výkon státní památkové péče dále zaměřuje na vyjadřování se k podkladům územně plánovací dokumentace, vyjadřování k podkladům pro zjišťování vlivů určitého záměru na životní prostředí a pro další odvětví státní správy. Souhrn všech těchto činností vyžaduje od zaměstnanců orgánů státní památkové péče rozsáhlé znalosti z oblasti právní (především zákony o státní památkové péči, stavební zákon, zákon o posuzování vlivů na životní prostředí, správní řád, zákon o krajích, zákon o obcích ad. právní normy) a odborné (kunsthistorické, architektonické, historické, z okruhu uměleckých řemesel, restaurování, stavební a dalších příbuzných oborů). Pracovník státní památkové péče musí průběžně sledovat současný stav poznání kulturně historických hodnot, aby rozhodování ve věcech obnov kulturních památek bylo pokud možno bezchybné a v souladu se zájmy státní památkové péče. Rozhodování orgánů státní památkové péče by mělo být pro vlastníka kulturní památky (investora) předvídatelné.

Ze souboru všech výše uvedených činností lze vyvodit modelové situace přístupů k obnovám kulturních památek. Minimálně právní řešení (rozuměj správní řízení ve věci obnovy kulturní památky) by mělo být shodné pro území celého kraje, respektive republiky. Shoda bude zajištěna díky metodické pomoci obecním úřadům obcí s rozšířenou působností.

Do vzniku krajských úřadů zajišťovalo metodiku státní památkové péče pro území Libereckého kraje Ministerstvo kultury ČR. Věcnou metodiku – z hlediska památkového, umělecko-historického, výtvarného, uměleckořemeslného apod. – zajišťoval z pozice ústřední organizace státní památkové péče tehdejší Státní ústav památkové péče. (Po reorganizaci organizací státní památkové péče, která proběhla k 1. lednu 2003, zajišťuje odbornou pomoc Národní památkový ústav.)

Ministerstvo kultury ČR pořádá pravidelná pracovní setkání pro pracovníky krajských úřadů a zajišťuje distribuci právních předpisů na všechny orgány státní památkové péče v kraji. Věcná metodika Národního památkového ústavu má formu nepravidelně vydávaných tematických publikací.

§ 28 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, ukládá krajskému úřadu metodicky řídit výkon státní památkové péče v kraji. Metodika státní památkové péče Libereckého kraje bude vycházet z metodiky uplatňované ústředním orgánem státní památkové péče na legislativním poli a odborně-metodickými pokyny organizace státní památkové péče v oblasti věcných postupů při obnově kulturních památek.

Forma ani rozsah metodické pomoci není zákonem o státní památkové péči ani jiným předpisem stanovena. Na základě zkušeností získaných při výkonu státní památkové péče se jako nejvhodnější forma metodického řízení státní památkové péče v kraji jeví pořádání pravidelných pracovních setkání se zástupci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Jejich náplní bude řešení aktuálních právních a věcných otázek státní památkové péče v souladu s platnou legislativou a v souladu s aktuálním poznáním stavu dějin umění, historie, architektury a dalších příbuzných oborů. Odborná úroveň současného poznání státní

památkové péče bude zajištěna účastí zástupců Národního památkového ústavu. Pracovní setkání budou věnována také reformě veřejné správy a jejím dopadům na výkon státní památkové péče. V rámci aktivního uplatňování metodického řízení orgánů státní památkové péče Libereckého kraje budou vydávány odborné instrukce k jednotlivým krokům spojených s výkonem státní památkové péče, orgány státní památkové péče budou vedeny k racionalizaci povinností vlastníků kulturních památek a také vlastníků nemovitostí, které nejsou prohlášeny kulturními památkami, ale nacházejí se na památkově chráněném území (posílení právní jistoty vlastníků kulturních památek). Nástroj metodického řízení bude rovněž veden tak, aby stimuloval růst finančních prostředků určených na obnovu kulturních památek z rozpočtů obcí.

Aktivita 1: Pořádání pracovních setkání s odbornými pracovníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu.

Opatření 1.2: Podpora tvorby legislativy

Současný zákon o státní památkové péči pochází z roku 1987. Za dobu své platnosti byl celkem šestkrát novelizován, z toho čtyřikrát v posledních třech letech. Vzhledem ke změně podmínek po roce 1989 je nezbytné vypracovat zcela novou právní normu. Odborná veřejnost se shoduje v názoru, že potřeba zásadní novelizace zákona o státní památkové péči je zcela zásadní. Od počátku devadesátých let 20. století bylo ministerstvem kultury vypracováno několik věcných návrhů nového památkového zákona, ale žádný z předložených zákonů nebyl přijat (většinou z důvodu odmítnutí návrhu odbornou veřejností). Ministerstvo kultury ČR v současné době připravuje nový věcný návrh památkového zákona, který by dle legislativního plánu vlády měl být dokončen v roce 2005.

Ze zákona č. 120/2000 Sb., o krajích (krajském zřízení), vyplývá, že kraj má zákonodárnou iniciativu, tzn. že může Parlamentu ČR předkládat návrhy zákonů nebo jejich novelizace. Příprava nové zákonné normy představuje časově a zpracovatelsky náročný proces. V současné situaci není Liberecký kraj schopen připravit nový návrh památkového zákona, který je nutno chápat jako vysoce specializovanou právní normu. Liberecký kraj ale může v rámci připomínkového řízení podávat připomínky k návrhu připravovaného zákona.

Kraj bude uplatňovat připomínky k návrhům nových právních norem a bude aktivně prosazovat ty změny, které povedou ke zjednodušení a decentralizaci výkonu státní památkové péče. Nemenší pozornost bude nutné věnovat i ostatním právním normám, které se dotýkají oblasti státní památkové péče (např. novelizace stavebního zákona apod.).

V souvislosti s přípravou návrhu nového památkového zákona a jeho připomínkováním bude Liberecký kraj navrhopvat reorganizaci státní památkové péče tak, aby došlo ke sloučení odborné a výkonné složky státní památkové péče. Nynější model, kdy odborná vyjádření vydávají jednotlivá pracoviště Národního památkového ústavu pro potřeby rozhodování orgánů státní památkové péče, je zdlouhavý a zatěžuje výkon státní památkové péče dalšími finančními náklady. Zákon o státní památkové péči vyžaduje, aby v případě obnovy kulturní památky bylo rozhodnuto až po vyjádření odborné organizace státní památkové péče, ale orgán státní památkové péče není odborným vyjádřením nijak vázán. Může tedy rozhodnout zcela v rozporu se zněním odborného vyjádření k obnově kulturní památky. Sjednocení odborné a výkonné složky státní památkové péče by zajistilo shodu odborného vyjádření a rozhodnutí a zároveň by vedlo k nemalým úsporám finančních nákladů, které jsou v současné době vynuceny souběžností některých činností v oblasti státní památkové péče.

Aktivita 1: Aktivní připomínkování navrhovaných změn zákona o státní památkové péči.

Aktivita 2: Připomínkování zákonných norem, které se dotýkají oblasti výkonu státní památkové péče.

Opatření 1.3: Podpora reformy veřejné správy

Reforma veřejné správy je dlouhodobý organizační proces, který se v nemalé míře dotýká také oblasti státní památkové péče. Probíhající reformu v oblasti státní památkové péče chápeme jako pozitivní krok, protože ve svém důsledku povede k vytvoření samostatného územního pracoviště Národního památkového ústavu pro území Libereckého kraje.

Reforma veřejné správy na úseku státní památkové péče se projevila převedením převodem některých kompetencí ministerstva kultury a okresních úřadů na krajské úřady, zřízením jedné organizace státní památkové péče, Národního památkového ústavu, a zánikem okresních úřadů a převodem jejich pravomocí na krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Krajské úřady mají kontrolní a metodický vztah k obecním úřadům obcí s rozšířenou působností.

Krajský úřad Libereckého kraje od počátku roku 2003 nově zajišťuje agendu spojenou s Programem regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón a část agendy Programu záchrany architektonického dědictví. Ministerstvo kultury si v obou programech ponechalo rozhodovací pravomoci a využívá pouze úřednický aparát krajských úřadů. Tento stav je dlouhodobě neudržitelný a bude nutné prosadit zapojení krajských úřadů do rozhodování o rozdělení finančních prostředků, případně vytvořit jiný způsob administrace obou Programů.

V souvislosti s reformou veřejné správy byl přijat zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, který odpovídajícím způsobem upravil zákon o státní památkové péči. Krajských úřadů se dotkly především změny ve výkonu orgánů státní památkové péče vůči národním kulturním památkám (pravomoci převedeny z ministerstva kultury na krajské úřady) a celkově oblast archeologie (vydávání vyjádření, rozhodování o podmínkách prováděného archeologického výzkumu, vyplácení nálezného za náhodný archeologický nález ad.).

Národní památkový ústav vznikl rozhodnutím ministerstva kultury k 1. lednu 2003, jako příspěvková organizace s celostátní působností, jejímž posláním bude zajišťování výkonu a koordinace veškerých odborných činností ve věcech ochrany, uchování, evidence a dokumentace, obnovy, vhodného využití a zpřístupnění kulturních památek a památkových území a péče o ně, jakož i ochrany památných míst. Hlavním cílem sjednocení dřívějších organizací státní památkové péče je snaha o dosažení vyšší efektivity – a to i ekonomické – a větší předvídatelnosti a kvality odborných služeb poskytovaných jak vlastníkům kulturních památek, tak i orgánům státní správy a samosprávy.

Ústřední odborné pracoviště řídí územní odborná pracoviště, která vykonávají úkoly organizace státní památkové péče pro pověřená území. Výjimkou jsou územní odborná pracoviště Správa státního zámku Sychrov a Správa státních hradů Bouzov a Šternberk, která plní úkoly spojené s péčí o svěřený majetek – státní zámek a státní hrad. Plněním úkolů organizace státní památkové péče pro území Libereckého kraje je dle Statutu Národního památkového ústavu pověřeno územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem, dále vykonává správu k národním kulturním památkám (a některým kulturním památkám) v Libereckém kraji s výjimkou státního zámku Sychrov, který je samostatným územním odborným pracovištěm Národního památkového ústavu. Začleněním nejvýznamnějších památkových objektů pod jednotnou správu se podařilo sjednotit výkon správy k jednotlivým památkovým objektům na území Libereckého kraje. Výkon správy vybraných památkových objektů přešel na Národní památkový ústav, územní pracoviště v Ústí nad Labem, ze zrušených okresních úřadů – týká se to např. hradů Frýdlant, Bezděz a zámku Zákupy, Lemberk.

Dle Statutu Národního památkového ústavu vznikne k 1. lednu 2006 samostatné územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu pro Liberecký kraj. Vznik samostatného (krajského) pracoviště zajišťuje Národní památkový ústav se souhlasem ministerstva kultury a po projednání s krajem. Vznik samostatného územního odborného pracoviště pro území Libereckého kraje znamená pozitivní krok v probíhající reformě státní památkové péče. Z pohledu Libereckého kraje se jedná o decentralizující krok a proto i správný; povede k pružnějšímu výkonu státní památkové péče na území Libereckého kraje, který v současné době není dostatečně flexibilní. Liberecký kraj bude při projednávání trvat na vzniku samostatného územního pracoviště k 1. lednu 2006. Další odklad vzniku samostatného územního pracoviště Národního památkového ústavu pro území Libereckého kraje by pro výkon státní památkové péče v kraji bylo popřením reformy veřejné správy a ve svém důsledku by vedlo ke zhoršení kvalit služeb poskytovaných Národním památkovým ústavem vlastníkům kulturních památek a orgánům státní památkové péče.

Aktivita 1: Sledovat a vyhodnocovat probíhající reformu veřejné správy a reagovat na ni.

Aktivita 2: V dostatečném předstihu projednat s Národním památkovým ústavem vznik krajského pracoviště Národního památkového ústavu.

Opatření 1.4: Prosazování zájmů státní památkové péče

Zájmem státní památkové péče je uchování kulturní památky jako doklad dějin a součást historického dědictví národa. Hodnota kulturních památek spočívá především v jejich hodnotě stáří, jako dokladu vývoje, a v hodnotách daných mimořádným tvůrčím, uměleckým a umělecko-řemeslným zpracováním. Kulturní památky mohou být dále nositeli hodnot technických, vědeckých a revolučních.

Cílem státní památkové péče je evidovat, uchovávat kulturní památky, udržovat je v dobrém stavu, nalézt pro ně vhodné využití a další úkoly spojené s výkonem státní památkové péče. Státní památková péče by rovněž měla být nápomocna při ochraně kulturních památek před zničením, poničením a odcizením.

Zájmem organizace a orgánů státní památkové péče Libereckého kraje je úplný a bezchybný seznam kulturních památek pro území Libereckého kraje, který je zárukou uplatnění zájmů státní památkové péče ve všech oprávněných případech, a plnění úkolů stanovených právními normami a jinými dokumenty platnými pro oblast státní památkové péče. Juxtapozicí Ústředního seznamu kulturních památek ČR a seznamů kulturních památek, která pro svá území vedou orgány státní památkové péče v Libereckém kraji, byla zjištěna řada nepřesností spočívajících v chybných, či zcela chybějících zápisech nově prohlášených kulturních památek, chybějících identifikačních údajích apod. K nápravám nepřesností a poznání současného technického stavu kulturních památek Ústředního seznamu kulturních památek ČR slouží program ministerstva kultury Obnova identifikace nemovitého památkového fondu v České republice (tzv. Program reidentifikace), jehož trvání je plánováno do roku 2007. Seznam kulturních památek je jedním ze základních kamenů výkonu státní památkové péče, a proto je podpora Programu reidentifikace ze strany Libereckého kraje žádoucí.

V některých případech činí orgánům státní památkové péče problémy prosazování zájmů státní památkové péče v památkově chráněných územích, na nemovitostech, které nejsou kulturními památkami. Pro tyto nemovitosti platí při jejich obnově stejná pravidla jako pro kulturní památky, ačkoliv jimi nejsou. Vlastníci nemovitostí, které nejsou prohlášeny za kulturní památky, ale nacházejí se na památkově chráněných územích, jsou tedy povinni dodržovat stejná pravidla, která jsou obecně stanovena při obnově kulturních památek. Na rozdíl od vlastníků kulturních památek však nemají nárok na finanční příspěvek na zvýšené náklady spojené s obnovou kulturních památek. Výkon státní památkové péče může být v některých případech (nemovitosti, které pouze dotvářejí charakter památkově chráněného území) příliš striktní. Stanovení zásad ochrany památkově chráněného území vyhláškou o prohlášení území za památkově chráněné není pro potřeby vlastníků/stavebníků nemovitostí dostatečné. Každé památkově chráněné území musí mít zpracováno plán ochrany, který by jasně definoval zájmy státní památkové péče, jako jsou hodnotné nemovitosti, hodnotné vztahy a pohledové dominanty. Takto definované zájmy, které musí vycházet ze současného poznání kulturně historických hodnot, nesmí být narušeny např. stavební činností novostaveb, nevhodnými úpravami stávajících staveb, nevhodnými úpravami trvale zelených ploch, komunikací, pěších zón apod. Požadavky státní památkové péče musí být samozřejmě dostatečně zdůvodněné. Plány ochrany by měly vhodným způsobem rozvést obecně stanovenou míru ochrany i těch nemovitostí, které nejsou prohlášeny kulturní památkou, ale nacházejí se na památkově chráněném území. Existence plánů ochrany usnadní orgánům státní památkové péče rozhodování ve věcech obnov kulturních památek a zároveň bude obsahovým návodem pro vlastníky kulturních památek a vlastníky nemovitostí, které nejsou prohlášeny kulturními památkami, ale nacházejí se na památkově chráněném území.

Důležitým podkladem ke zpracování plánů ochrany, ale především důležitým vodítkem pro orgány a organizace státní památkové péče a pro vlastníka kulturní památky jsou stavebně-historické průzkumy. Stavebně-historický průzkum informuje o vývoji nemovitosti v minulosti na základě archivních pramenů, literatury a samotného stavebního průzkumu nemovitosti. Vytipuje hodnotné části nemovitosti a navrhuje způsob jejich ochrany, stejně jako způsob ochrany celé nemovitosti. Součástí stavebně-historického průzkumu může být také návrh na využití kulturní památky. Zpracování stavebně-historických průzkumů může přinést nová poznání kulturně historických hodnot, které pomohou konkretizovat zájmy státní památkové péče.

Liberecký kraj bude aktivně vystupovat v Programu reidentifikace a při sestavování plánů ochrany tím, že bude pořizovatelům předávat informace získané vlastní činností.

Účinnému prosazování zájmů státní památkové péče napomůže rozšíření sítě spolupracovníků stanovených zákonem o státní památkové péči (konzervátoři státní památkové péče, zpravodajové státní památkové péče, komise státní památkové péče) a dobrovolných spolupracovníků (občanská sdružení spontánně založená za účelem obnovy kulturních památek). Z objektivních důvodů (časová a administrativní náročnost úkolů a nedostatek finančních prostředků) není možné, aby pracovníci státní památkové péče fyzicky navštěvovali všechny kulturní památky na území jejich působnosti vícekrát v roce a zjišťovali tak aktuální technický stav kulturních památek, případně jejich ohrožení. Zprávy spolupracovníků a dobrovolných spolupracovníků státní památkové péče mohou zabránit nezvratitelným škodám na památkovém fondu Libereckého kraje. Krajský úřad Libereckého kraje bude v rámci metodické pomoci obecním úřadům obcí s rozšířenou pravomocí doporučovat zřízení funkce konzervátora a zpravodaje státní památkové péče, tak jak to umožňuje zákon o státní památkové péči. Zároveň bude s příslušnými obecními úřady obcí s rozšířenou pravomocí konzultovat jednotlivé kandidáty na konzervátora státní památkové péče a prověřovat jejich odborné a morální vlastnosti. Konzervátorům a zpravodajům státní památkové péče bude Krajský úřad Libereckého kraje poskytovat metodickou a právní pomoc při jejich práci.

Aktivita 1: Podpora Obnovy identifikace nemovitého památkového fondu v České republice znalostmi získanými z vlastní činnosti krajského úřadu.

Aktivita 2: Podpora vzniku plánů ochrany předáním zkušeností a znalostí získaných z vlastní činnosti a úprava plánů ochrany z právního hlediska.

Aktivita 3: Právní a metodická pomoc občanským sdružením zaměřených na obnovu kulturních památek.

Aktivita 4: Pomoc při vyhledání a výběru vhodných kandidátů na pozici konzervátora a zpravodaje státní památkové péče; právní a metodická podpora jejich činnosti.

Priorita 2: PODPORA POZNÁNÍ A ROZPOZNÁNÍ PAMÁTKOVÉHO FONDU
LIBERECKÉHO KRAJE

Opatření 2.1: Podpora soustavné analýzy památkového fondu Libereckého kraje

Národní památkový ústav vede Ústřední seznam kulturních památek ČR. Podle výpisů z Ústředního seznamu kulturních památek ČR vedou krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností seznamy kulturních památek svých územních obvodů. Juxtapozicí Ústředního seznamu a seznamů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a památkovým průzkumem v terénu bylo zjištěno, že seznamy kulturních památek pro Liberecký kraj obsahují nepřesnosti, které bude nutné odstranit (viz Opatření 1.4).

Zákon o státní památkové péči ukládá krajskému úřadu, aby vedl seznam kulturních památek pro svůj územní obvod. Seznam kulturních památek pro Liberecký kraj musí dle zákona o státní památkové péči vycházet z Ústředního seznamu kulturních památek ČR. Za nejvhodnější formu seznamu kulturních památek pro Liberecký kraj považujeme Geografický informační systém (GIS), který je schopen pojmout velké množství dat o jednotlivých kulturních památkách a ve spojení s mapovými podklady představuje neocenitelnou pomůcku při výkonu státní památkové péče. Na základě údajů z GIS, vrstvy nemovité kulturní památky, bude Liberecký kraj dále analyzovat památkový fond Libereckého kraje a bude aktualizovat dělení kulturních památek dle druhu, druhu vlastnictví a dalších zvolených kritérií.

Nemalá část nemovitých kulturních památek nemá zanesenu památkovou ochranu v katastru nemovitostí. Povinnost oznamovat příslušnému katastrálnímu úřadu prohlášení nemovité věci za kulturní památku má Národní památkový ústav; tato povinnost vyplývá ze zákona o státní památkové péči. Liberecký kraj bude iniciovat jednání, která povedou k dodatečnému zápisu památkové ochrany nemovitosti do katastru nemovitostí.

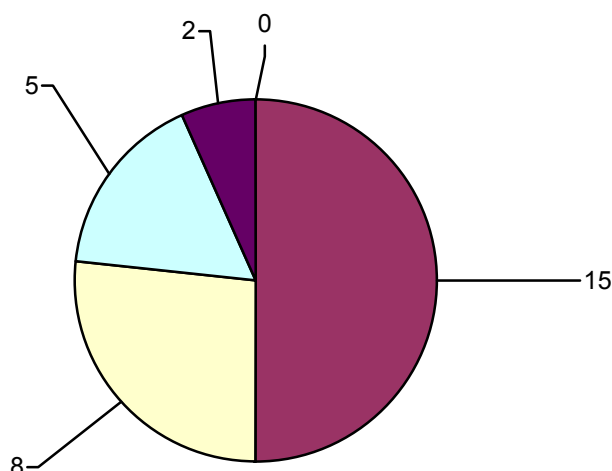
Památkový fond Libereckého kraje byl pro účely Koncepce podroben zevrubné analýze. V Libereckém kraji je prohlášeno přibližně 3 178 nemovitostí a movitostí za kulturní památky (z důvodu průběžného prohlašování a rušení prohlášení se počet kulturních památek mění). Rozmístění (hustota) kulturních památek v kraji je nestejně.

Z analýzy památkového fondu vyplynuly následující údaje:

Počet kulturních památek v Libereckém kraji

Název	Počet
Nemovité kulturní památky	2 101
Movité kulturní památky	977
Národní kulturní památky	7

Památkově chráněná území Libereckého kraje

Městské památkové rezervace	Městské památkové zóny
Vesnické památkové rezervace	Vesnické památkové zóny
Krajinné památkové zóny	

V současné době jsou v různé rozpracovanosti připraveny návrhy na prohlášení 22 nových památkově chráněných území.

V Libereckém kraji se dále nachází osm ochranných pásem národních kulturních památek, kulturních památek, městských a vesnických památkových rezervací a zón.

Památkový fond Libereckého kraje byl zhodnocen také z hlediska technického stavu a ohrožení. Hlavním zdrojem informací byla data okresních úřadů. Na jejich základě byl sestaven Seznam nejohroženějších a nevyužívaných kulturních památek Libereckého kraje. Seznam obsahuje 99 kulturních památek, jejichž technický stav je nevyhovující z hlediska ochrany kulturních památek. Seznam nejohroženějších a nevyužívaných památek Libereckého kraje dále obsahuje údaje o vlastníkově a důvod ohrožení. Tento Seznam je neveřejný a slouží pro vnitřní potřebu orgánů kraje. Liberecký kraj bude při posuzování žádostí o poskytnutí finančního příspěvku rovněž přihlížet k tomu, zda nemovitá věc, na jejíž obnovu je žádáno o poskytnutí finančního příspěvku, je zařazena do Seznamu nejohroženějších a nevyužívaných památek Libereckého kraje. (výjimku budou tvořit případy, kdy byl špatný technický stav kulturní památky zaviněn úmyslně, či nezájmem vlastníka.) Konečným cílem je ale příprava a spuštění samostatného dlouhodobého programu na obnovu těchto ohrožených kulturních památek. (Více viz Opatření 3.2) Bude zajištěna plynulá aktualizace Seznamu a digitalizace (GIS) jeho dat.

Seznam nejohroženějších a nevyužívaných památek Libereckého kraje:

Okres Liberec:

Rejstříkové číslo	Kulturní památka	Popis a důvod ohrožení
5-4481	protestantský kostel ve Višňové	Špatný technický stav objektu. Kostel byl opraven tak, aby nedocházelo k jeho další devastaci, v osmdesátých letech byl pravděpodobně volně přístupný. Opravila se střecha, a zamezilo neoprávněnému vstupu, část kostela se využívá k bohoslužbám. Neutěšený stav je uvnitř, vnitřek kostela slouží jako skladiště Obecního úřadu a přitom se tam nachází soubor několika renesančních náhrobků. Strop a ochozy jsou zdevastovány.
5-4185	chalupa čp. 48 v Arnolticích	Špatný technický stav pro nedostatek finančních prostředků ze strany vlastníka.
5-4228	dům čp. 73 na náměstí T.G.Masaryka ve Frýdlantu	Špatný technický stav zaviněný bývalým vlastníkem.
5-4242	socha Piety v Okružní ulici ve Frýdlantu	Vydáno správní rozhodnutí o restaurování této kulturní památky, avšak v realizaci brání nejasné majetkové poměry.
5-4253//4	socha sv.Heleny v areálu kostela sv. Kříže ve Frýdlantu	Vydáno správní rozhodnutí o způsobu restaurování této kulturní památky, přednost však ze strany majitele a také s ohledem na jeho finanční možnosti, dostaly práce související s interiérem samotného kostela a přilehlých prostor.
5-4253/10	křížová cesta v areálu kostela sv.Kříže ve Frýdlantu	Nedostatečné zajištění proti poničení. Nedostatek finančních prostředků na straně vlastníka.
5-4256	dům čp. 352 v Husově ulici ve Frýdlantu	Špatný technický stav způsoben dřívějším vlastníkem.
5-4215	větrný mlýn ve Vysokém u Frýdlantu	Nejasné majetkové vztahy.
5-4318	areál hospodářského dvora na Grabštejně	Špatný technický stav zaviněný restitučními spory.
5-4444	socha sv. Jana Nepomuckého v Jitřavě	Nevyjasněné majetkové vztahy.
5-4470	stodola a sýpka v Lažanech	Špatný technický stav zaviněný nezájmem vlastníka a nedostatkem finančních prostředků.
5-5233	městské lázně Masarykova 723 v Liberci	Špatný technický stav – objekt předmětem konkurzní podstaty.
5-5328	dům čp. 770/7 ve Vítězné ulici v Liberci	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou kulturní památky.
5-4171	skupina Kalvárie v Liberci	Nevyjasněné majetkové vztahy.

	– Ruprechticích	
5-4387	zřícenina hradu Hamrštejn	Nevyjasněné majetkové vztahy.
5-4394/2	stáj čp. 87 v Nové Vsi u Chrastavy	Špatný technický stav zaviněný požárem v minulosti, zhoršená možnost využití.
5-4139	dům U zeleného stromu v Revoluční ulici v Liberci	Kritický technický stav zaviněný nezájmem vlastníka.
5-4270	socha sv. Jana Nepomuckého na mostě pod zámkem Frýdlant	Nevyjasněné majetkové vztahy.
5-4317/14	kaplička 14 pomocníků na Grabštejně	Nevyjasněné majetkové vztahy.
5-4314	kaple v Horním Sedle	Nevyjasněné majetkové vztahy.

Okres Česká Lípa:

Rejstříkové číslo	Kulturní památka	Popis a důvod ohrožení
5-3484	kostel sv. Jakuba s areálem, Bořejov, obec Ždírec	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
5-2856	kostel sv. Jana Křtitele s areálem, Brenná	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou. Nutná generální rekonstrukce.
5-2858	kostel sv. Mikuláše s areálem, Brniště	Špatný technický stav.
5-3427	kostel sv. Václava s farou a s areálem, Deštná	Špatný technický stav zaviněný nedostatkem finančních prostředků ze strany vlastníka.
5-2910	sušárna chmele č.p. 195, Dubá	Špatný technický stav zaviněný nedokončenou obnovou.
5-2959	zámek Vřísek	Špatný technický stav zaviněný nedostatečným zajištěním kulturní památky a nezájmem vlastníka.
5-2971	kostel sv. Jakuba Většího s areálem, Horní Libchava	Špatný technický stav zaviněný nedostatkem finančních prostředků ze strany vlastníka.
5-3003	středověké městské hradby, Jablonné v Podještědí	Nevyjasněné majetkové vztahy.
5-2999	Kostel Panny Marie č.p. 10, Jablonné v Podještědí	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou. Objekt nyní prochází celkovou rekonstrukcí, po jejím dokončení bude možné kulturní památku ze Seznamu vyškrtnout

5-3489	zámek (tvrz), Kuřivody	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou. Objekt nyní prochází celkovou rekonstrukcí, po jejím dokončení bude možné kulturní památku ze Seznamu vyškrtnout
5-3082	kostel sv. Jakuba Většího, Kvítkov	Špatný technický stav – nedokončená rekonstrukce.
5-2966	dům č.p. 1 s areálem, Loubí	Špatný technický stav zaviněný nezájmem vlastníka
5-3201	kostel Nanebevzetí Panny Marie, Pavlovice	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
5-3233	kostel sv. Petra a Pavla s areálem, Prysk – Horní Prysk	Špatný technický stav – nedokončená rekonstrukce.
5-3297	fara č.p. 144, Stráž pod Ralskem	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
5-3312	kostel všech Svatých, Stvolínky	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
5-3313	zámek, Stvolínky	Nejasné majetkové vztahy.
5-3355	kostel Nejsvětější Trojice, Velenice	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
5-3448/11	hospodářský dvůr zámku Zákupy	Nevyjasněné majetkové vztahy.
5-3440	kapucínský klášter s kostelem a areálem, Zákupy	Špatný technický stav.
5-3441	most se sochami, Zákupy	Špatný technický stav soch.
5-3434	hřbitovní zeď u kostela sv. Fabiána a sv. Štěpána, Zákupy	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
5-3430	sousoší Nejsvětější Trojice na náměstí, Zákupy	Špatný technický stav – nedokončené restaurování. Po dokončení restaurování bude možné kulturní památku ze seznamu vyřadit.
5-5478	západní křídlo domu č.p. 303, Nové Zákupy	Špatný technický stav, nemá využití.
5-3079	kostel sv. Vojtěcha, Kruhu	Špatný technický stav zaviněný požárem a nedostatečným zajištěním objektu.
5-3296	zámek, Stráž pod Ralskem	Špatný technický stav, nemá využití.
5-2779	sloup Nejsvětější trojice, Česká Lípa	Špatný technický stav,
5-2974	sloup se sochou Panny Marie, Horní Libchava	Špatný technický stav.

Okres Semily:

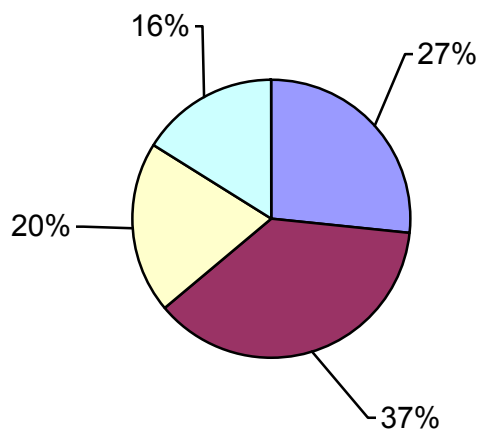
Rejstříkové číslo	Kulturní památka	Popis a důvod ohrožení
6-2546	tzv.Plátenický dům č.p. 74, Horní Branná	Špatný technický stav. Zahájena celková rekonstrukce, po jejím dokončení bude možné kulturní památku ze seznamu vyřadit.
6-2537	kostel Horní Branná	Špatný technický stav.
6-2588	dům č.p. 9, Jilemnice	Špatný technický stav po požáru. Nevyjasněné majetkové vztahy.
6-2558	Alainova věž – Chlum	Špatný technický stav zaviněný nevyjasněnými majetkovými vztahy.
Zatím nepřiděleno	mlýn č.p. 63, Košťálov	Špatný technický stav zaviněný nedostatkem finančních prostředků.
Zatím nepřiděleno	rolnická usedlost č.p. 63, Košťálov	Špatný technický stav zaviněný nedostatkem finančních prostředků.
6-2798	zřícenina hradu Kumburk, Bradlec	Špatný technický stav.
6-2572	zřícenina hradu Nístějka	Špatný technický stav zaviněný nezájmem vlastníka.
6-2870	kamenný kříž u silnice ke Sklenařicům, obec Vysoké nad Jizerou	Špatný technický stav zaviněný nedostatečným zajištěním.
6-2874	vahadlová studna při č. p. 143, Vysoké nad Jizerou	Špatný technický stav zaviněný nedostatkem finančních prostředků.
6-5983	židovská synagoga, Turnov	Nevhodné využití.
6-2743	Kostel, Přepěře	Špatný technický stav zaviněný nedostatkem finančních prostředků.
6-2512	Ábelův mlýn č.p. 78, Dolánky u Turnova	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
Zatím nepřiděleno	špýchárek u č.p. 24, Stružnice	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
6-5629	chalupa č.p. 103, Semily	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.

Okres Jablonec nad Nisou:

Rejstříkové číslo	Kulturní památka	Popis a důvod ohrožení
5-84	Kittelův dům čp. 10, Pěncín – Krásná	Špatný technický stav zaviněný nezájmem vlastníka.

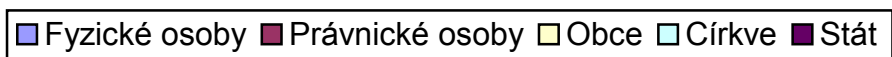
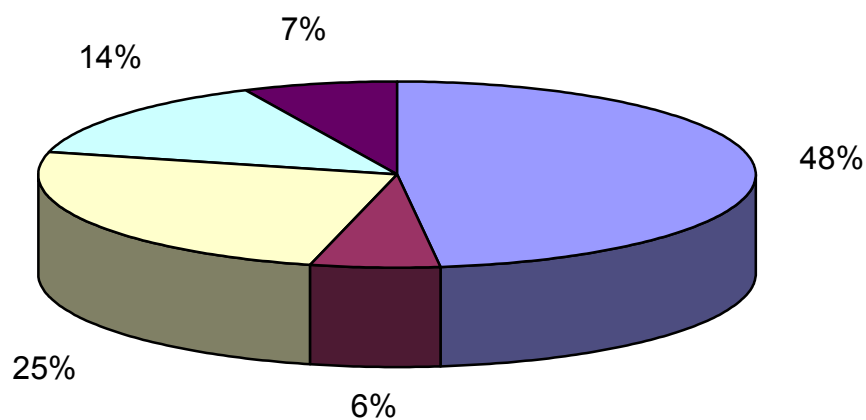
5-5706	areál starokatolického kostela čp. 245 Desná v Jizerských horách	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou a nevyužitím objektu.
5-81	areál kostela sv. Josefa, Krásná-Pěčín	Špatný technický stav zaviněný nedostatkem finančních prostředků.
5-5455/6	objekty dílen a výtopyny železniční stanice Kořenov	Bez využití, neudržováno vlastníkem.
5-73	areál vodního Vacardova mlýna čp.191, Malá Skála	Špatný technický stav zaviněný nezájmem vlastníka.
5-103	kostel sv. Archanděla Michaela – interiér	Špatný technický stav po požáru, nezájem vlastníka o další využití.
	Vesnická památková rezervace Trávníky – Železný Brod	Špatný technický stav většího počtu roubených objektů.
5-5102	hotel Praha, Komenského 446/6, Jablonec n. N.	Špatný technický stav zaviněný nezájmem vlastníka.
5-117/2	Železný Brod – ohradní zeď kostela	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
5-5116	městský dům. – Korejská 1999/2,4 Jablonec nad Nisou	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou.
5-32	Kostel sv. Anny, Anenské nám. 2/2, Jablonec nad Nisou	Špatný technický stav zaviněný nedokončenou rekonstrukcí, bez využití.
5-5105	městský dům, ul. 28. října 2001/35, Jablonec nad Nisou	Špatný technický stav zaviněný zanedbanou údržbou a nezájmem vlastníka.
5-5100	městský dům, ul. Lidická 405/3, Jablonec nad Nisou	Špatný technický stav zaviněný dlouhodobě zanedbanou údržbou.

Seznam nejhroženějších a nevyužívaných kulturních památek Libereckého kraje - rozmístění v jednotlivých okresech (v procentech)

Analýzou nemovitých kulturních památek bylo možné rozřídít kulturní památky dle druhu vlastnictví.

Dělení kulturních památek dle druhu vlastnictví

Krajský úřad Libereckého kraje bude nadále při prohlašování movitých a nemovitých věcí za kulturní památky postupovat podle principu přísného výběru tak, aby nově prohlašované kulturní památky splňovaly podmínky zákona o státní památkové péči.

Výše uvedený rozbor (vyhodnocení) památkového fondu Libereckého kraje bude digitalizován (GIS) a digitalizovaná data budou postupně uplatňována při standardním procesu výkonu státní správy (např. územní plánování, výstavba infrastruktury, ochrana životního prostředí ad.).

Aktivita 1: Aktualizovat údaje o nemovitém památkovém fondu Libereckého kraje dle uvedených kritérií

Aktivita 2: Vytvořit a aktualizovat vrstvu „Nemovité kulturní památky“ v Geografickém informačním systému

Aktivita 3: Podporovat aktivity vedoucí ke zpřesnění údajů Ústředního seznamu kulturních památek ČR (Obnova identifikace nemovitého památkového fondu v České republice), včetně zápisů do katastru nemovitostí.

Aktivita 4: Připravit zásady programu obnovy kulturních památek Libereckého kraje, které by zohlednily špatný technický stav a možné ohrožení vybraných kulturních památek (dle Seznamu nejohroženějších a nevyužívaných kulturních památek v Libereckém kraji).

Opatření 2.2: Rozpoznání specifík památkového fondu Libereckého kraje

Pro další práci Libereckého kraje v oblasti památkové péče je velmi důležité rozpoznání specifík památkového fondu Libereckého kraje. Výsledkem provedené analýzy nemovitého památkového fondu Libereckého kraje byly rozpoznány následující skupiny kulturních památek specifických pro Liberecký kraj.

1) Památkově chráněná území.

Na území Libereckého kraje se nalézá velké množství památkově chráněných území. Početněji zastoupená jsou vesnická sídla. Především na Českolipsku se dochovala početná skupina vesnických sídel s dochovaným uspořádáním (urbanismus), s nenarušenými vztahy jednotlivých objektů a množstvím historicky cenných nemovitostí.

2) Technické památky.

Prudký průmyslový rozvoj kraje od 2. poloviny 19. století měl za následek vznik mnoha staveb industriálního charakteru a doprovodné infrastruktury. Jedná se především o textilní a sklářské továrny, z nichž některé tvoří výrazné urbanistické celky (např. údolí Černé Nisy v Liberci – Kateřinkách). Jednotlivé dochované objekty industrializace kraje je nutné chápat jako celé areály [továrna – doprovodná infrastruktura (vodní náhon apod.) – sídlo továrníka].

3) Lidová architektura.

Pro lidovou architekturu na území Libereckého kraje je charakteristický průnik několika typů lidového domu (patrový roubený dům, lužická hrázděná konstrukce, domy s podstávkou). Zvláštností lidové architektury jsou stavby na pískovcích (část místností vytesaných do pískovcového bloku) a některé architektonické prvky (lomenice, pavlače, kočičí procházka ad.).

Libereckého kraje bude sledovat změny složení portfolia kulturních památek v kraji. Složení se mění hlavně v souvislosti s prohlašováním a rušením prohlášení kulturních památek. Specifika památkového fondu jsou důležitá při sestavování krajských programů na obnovu kulturních památek. Rozpoznání specifických oblastí památkového fondu Libereckého kraje může sloužit např. při sestavování produktů cestovního ruchu (památkově chráněné objekty jako doklady industrializace severu Čech apod.).

Definování specifík památkového fondu Libereckého kraje a jejich průběžná aktualizace a digitalizace (GIS) pomůže rozvoji Libereckého kraje a jeho dalšímu zviditelnění vůči ostatním krajům.

Aktivita 1: Sledování změn památkového fondu Libereckého kraje a na základě nových poznatků památkové péče a dějin umění definovat nová specifika památkového fondu Libereckého kraje.

Aktivita 2: Využití specifík památkového fondu např. pro potřeby cestovního ruchu nebo k propagaci památkové péče a Libereckého kraje.

Priorita 3: PODPORA OBNOVY A VYUŽITÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK
V LIBERECKÉM KRAJI V SOULADU SE ZÁJMY STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE

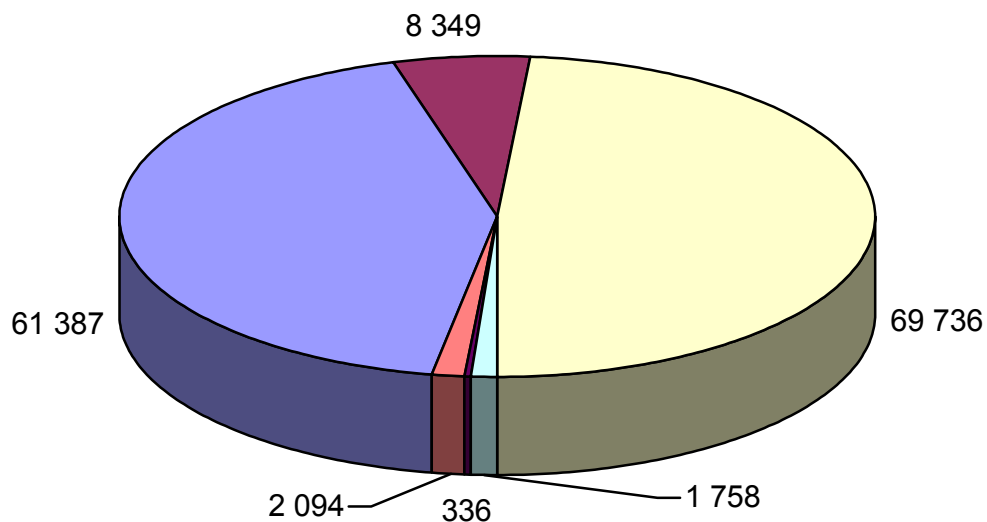
Opatření 3.1: Zjištění možných zdrojů financování obnov kulturních památek

Zákon o státní památkové péči ukládá vlastníkům kulturních památek pečovat o ně a udržovat je v dobrém stavu na vlastní náklad. Pouze ve výjimečných a mimořádných případech – které jsou definovány ve vyhlášce č. 66/1988 Sb. – může na zvýšené náklady spojené s obnovou kulturních památek přispět obec, kraj nebo ministerstvo kultury.

Ochrana kulturního dědictví vyžaduje průběžnou péči, spolupráci s odborníky a dostatek finančních prostředků. Zanedbání průběžné údržby kulturní památky vede k prodražování následné obnovy kulturní památky.

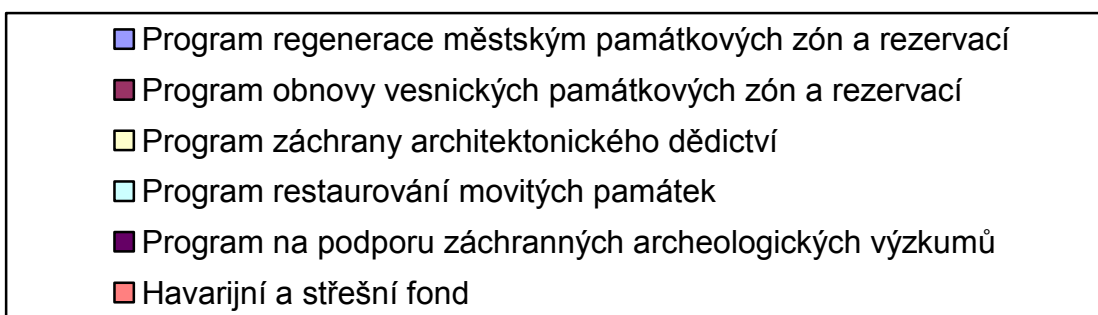
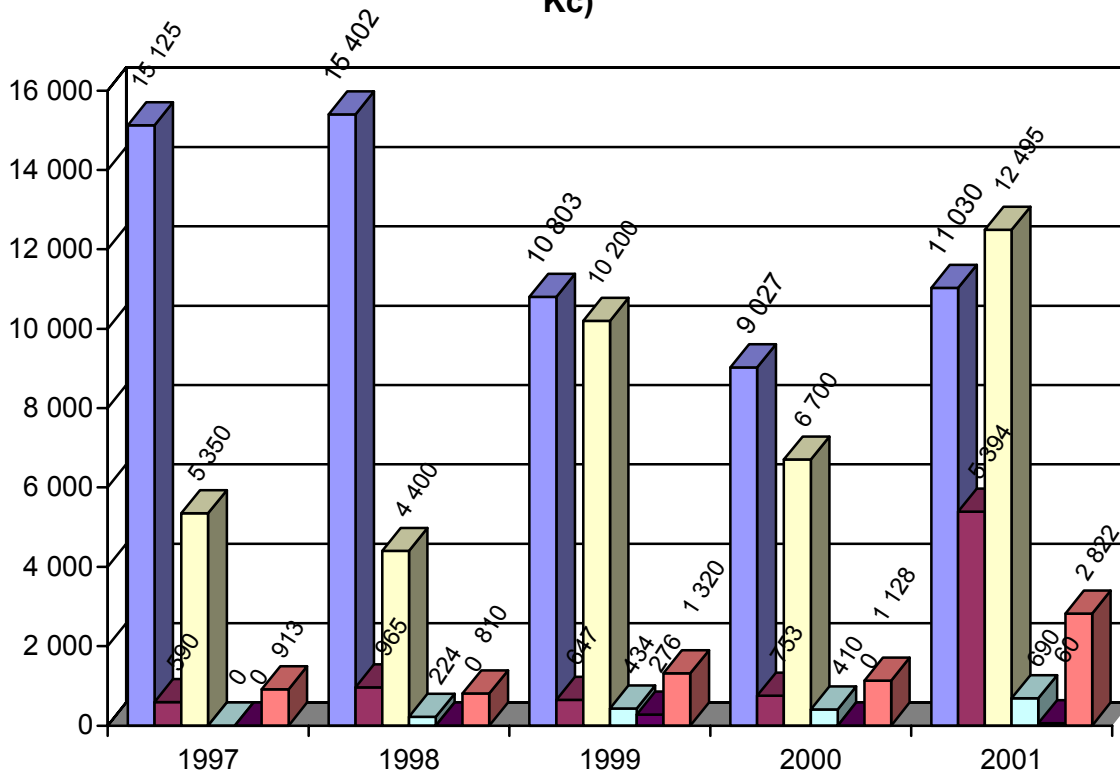
V letech 1997 – 2001 bylo na obnovu kulturních památek na území Libereckého kraje vynaloženo ze státních dotačních programů (tj. Program záchrany architektonického dědictví, Havarijní střešní program, Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, Program péče o vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny, Program podpory záchranných archeologických výzkumů a Program restaurování movitých kulturních památek) celkem 143 660 000,- Kč.

**Čerpání finančních příspěvků v Libereckém kraji za roky
1997 - 2001 dle jednotlivých programů MK (v mil. Kč)**

- Program regenerace městským památkových zón a rezervací
- Program obnovy vesnických památkových zón a rezervací
- Program zachrany architektonického dědictví
- Program restaurování movitých památek
- Program na podporu záchranných archeologických výzkumů
- Havarijní a střešní fond

Čerpání finančních prostředků z programů MK v Libereckém kraji dle jednotlivých programů v letech 1997 - 2001 (v mil. Kč)

Seznam jednotlivých akcí obnov kulturních památek zařazených do Programů Ministerstva kultury ČR v letech 1997 - 2001 v Libereckém kraji.

Program regenerace MPR a MPZ (v Kč)

Rok	Okres	Obec	Kulturní památka	Akce	Součet v okrese /částka na akci	Součet (rok/Liberecký kraj)
1997	Česká Lípa				3 370 000	
	Jablonec nad Nisou				1 530 000	
	Liberec	Liberec	CČSH Liberec, dům čp. 2/35		400 000	
	Liberec	Český Dub	Podještědské muzeum		480 000	

	Liberec	Frydlant	dum Dekanska c.p. 90		160 000	
	Liberec	Frydlant	dum Zamecka c.p. 4028		170 000	
	Liberec	Cesky Dub	kostel sv. Ducha		540 000	
	Liberec	Hodkovice n. M.	kalvarie		410 000	
			dum c.p. 164 nam. Dr.			
	Liberec	Liberec	Beneše		1 100 000	
	Liberec	Hodkovice n. M.	sousoší		40 000	
		Raspenava-				
	Liberec	Hejnice	klášter, budova c.p. 1		1 500 000	
	Liberec	Frydlant	konírna		700 000	
	Liberec	Nové Město p. S.	Klingerovo mauzoleum		400 000	
		Hrádek nad				
	Liberec	Nisou	dum c.p. 67 Asyl		85 000	
		Oldřichov v				
	Liberec	hájích	dum c.p. 5		1 400 000	
	Semily				2 840 000	15 125 000
1998	Česká Lípa				5 793 000	
	Jablonec nad Nisou				650 000	
	Liberec	Frydlant	dum c.p. 1400		360 000	
			dum c.p. 64, bývalá			
	Liberec	Cesky Dub	vrátnice		45 000	
	Liberec	Hodkovice n. P.	Mariánský sloup		7 000	
	Liberec	Hodkovice n. P.	sochy sv. Petra a Pavla		35 000	
	Liberec	Hodkovice n. P.	kostel sv. Prokopa		308 000	
	Liberec	Liberec	dum c.p. 260 Na Ladech		1 550 000	
	Liberec	Cesky Dub	Podještědské muzeum		694 000	
	Liberec	Nové Město p. S.	Klingerovo mauzoleum		1 100 000	
	Liberec	Frydlant	hospod. dvůr c.p. 4004		1 700 000	
		Raspenava-				
	Liberec	Hejnice	klášter 1		1 400 000	
	Semily				1 760 000	15 402 000
1999	Česká Lípa	Kamenický Šenov	dum c.p. 43	částečná obnova	125 000	
	Česká Lípa	Česká Lípa	kostel Povýšení sv. Kříže	obnova střechy konzervace nadzemní části paláce	547 000	
	Česká Lípa	Česká Lípa	hrad Lipý		483 000	
	Česká Lípa	Česká Lípa	kostel Všetech svatých	obnova fasády restaurování mříže bočního vchodu	634 000	
	Česká Lípa	Dubá	kostel Nalezení sv. Kříže		63 000	
	Česká Lípa	Jablonec v Podještědí	městské opevnění	obnova hradeb stavební	250 000	
	Česká Lípa	Česká Lípa	dum c.p. 595	úpravy	85 000	
	Česká Lípa	Dubá	budova c.p. 87	obnova střechy obnova fasády, stavební	332 000	
	Česká Lípa	Nový Bor Kamenický	muzeum c.p. 105	úpravy	611 000	
	Česká Lípa	Šenov	dum c.p. 245	celková obnova	267 000	

Česká Lípa	Česká Lípa	kostel Povýšení sv. Kříže	obnova střechy	254 000
Česká Lípa	Jablonné v Podještědí	městské opevnění	obnova hradeb/II	173 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	fara čp. 582	výměna oken	94 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	kostel sv. Anny	obnova střechy	649 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	dům čp.1	oprava střechy	100 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	budova radnice čp.3100	oprava balkonu	400 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	kostel Dr.Farského	obnova střechy a fasády aj.	490 000
Liberec	Frýdlant	dům čp. 3	obnova fasády	94 000
Liberec	Frýdlant	dům čp. 27	obnova střechy	153 000
Liberec	Český Dub	kostel sv. Ducha	restaurování varhan	400 000
Liberec	Frýdlant	dům čp. 20	výměna střešní krytiny	257 000
Liberec	Frýdlant	dům čp. 91	obnova fasád stat. zajištění, obnova střechy	116 000
Liberec	Frýdlant	dům čp. 23	a fasády obnova	273 000
Liberec	Hodkovice nad Mohelkou	kostel sv. Prokopa	obvodového pláště věže	404 000
Liberec	Liberec	dům čp. 123	obnova fasád oprava vchod. dveří a vrat III. etapa aj.	1 090 000
Liberec	Frýdlant	budova čp. 37	obnova střechy	195 000
Liberec	Frýdlant	dům čp.15	oprava kamenných částí fasády	162 000
Liberec	Liberec	budova čp.699	restaurování vstupní brány	300 000
Liberec	Český Dub	kostel sv. Ducha	obnova obvodového pláště věže	286 000
Liberec	Hodkovice nad Mohelkou	kostel sv. Prokopa/ II	obnova ohradní zdi	24 000
Semily	Turnov	areál židovského hřbitova	stavební	216 000
Semily	Jilemnice	radnice čp. 82	úpravy oprava fasády a suterénu	423 000
Semily	Jilemnice	budova čp. 288	přemístění a obnova	564 000
Semily	Jilemnice	dům čp. 121	obnova ohradní zdi	75 000
Semily	Turnov	areál židovského hřbitova/ II	obnova střechy (havarijní stav)	14 000
Semily	Turnov	kostel Narození P. Marie	obnova střechy (havarijní stav)	188 000
Semily	Turnov	kostel Narození P. Marie/ II	obnova střechy (havarijní stav)	12 000
2000	Česká Lípa	Česká Lípa	oprava fasády vč. obnovy lunet	650 000
				10 803 000

Česká Lípa	Česká Lípa	kostel Povýšení sv. Kříže	dokončení výměny střešní krytiny	458 000
Česká Lípa	Česká Lípa	kostel Povýšení sv. Kříže	Oprava střechy zvonice	125 000
Česká Lípa	Česká Lípa	zřícenina hradu Lipý	zakonzervování zdiva	379 000
Česká Lípa	Dubá	budova čp. 195	zabezpečení věže	50 000
Česká Lípa	Dubá	dům čp. 90	oprava střechy statické zajištění a oprava	75 000
Česká Lípa	Jablonné v Podještědí	městské opevnění	hradebních zdí	250 000
Česká Lípa	Kamenický Šenov	dům čp. 245	postupná celková obnova odvod., obnova suterénu,	250 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	kostel Povýšení sv. Kříže	ošetření krovu	350 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	kostel Dr. Farského	obnova interiéru	210 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	kostel sv. Anny	obnova střešního pláště	433 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	dům čp. 1462/8	obnova obvodového pláště	100 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	dům čp. 1564	obnova fasády vč. výkladců	150 000
Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	dům čp. 992	obnova fasád stavební	250 000
Liberec	Český Dub	Johanitská komenda čp. 1	úpravy oprava a restaurování	315 000
Liberec	Český Dub	kostel sv. Ducha	varhan	113 000
Liberec	Český Dub	sousoší Loučení Krista s matkou	oprava podezdívky	72 000
Liberec	Frýdlant	radnice čp. 37	oprava dveří	100 000
Liberec	Frýdlant	radnice čp. 37	restaurování interiéru	237 000
Liberec	Frýdlant	dům čp. 434	obnova střechy výměna oken	179 000
Liberec	Frýdlant	dům čp. 4	obnova střechy a fasády	584 000
Liberec	Frýdlant	dům čp. 11	obnova střechy	120 000
Liberec	Hodkovice nad Mohelkou	kostel sv. Prokopa	oprava střech lodí a přístavků	247 000
Liberec	Liberec	dům čp. 123	restaurování pískovcových částí fasády	1 570 000
Semily	Jilemnice	tzv. Šaldův statek čp. 121	přemístění a celková obnova oprava střechy	250 000
Semily	Jilemnice	budova čp. 288	vč. atik a kamenných váz	490 000
Semily	Turnov	dům čp. 331	obnova fasády	40 000
Semily	Turnov	kostel Panny Marie	obnova střešního pláště	780 000

**Program péče o vesnické památkové rezervace a vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny
(v Kč)**

Rok	Okres	Obec	Památk	Akce	Částka	Součet (Kč/Liberecký kraj)
1997	Česká Lípa				550 000	
	Jablonec nad Nisou				0	
	Liberec				0	
	Semily				40 000	590 000
1998	Česká Lípa				570 000	
	Jablonec nad Nisou				300 000	
	Liberec				0	
	Semily				95 000	965 000
1999	Holany	Česká Lípa	chalupa č.p. 33	celková obnova	150 000	
	Zahrádky	Česká Lípa	kostel sv.Barbory	oprava střechy	150 000	
	Zahrádky	Česká Lípa	rybářská bašta	zvonice	200 000	
	Železný Brod-	Jablonec nad Nisou	chalupa č.p. 131	celková obnova	200 000	
	Trávníky	Jablonec nad Nisou	chalupa č.p. 131	oprava střechy	107 000	
	Jizerka (Kořenov)	Jablonec nad Nisou	sklářská huť č.p. 16	oprava střechy	200 000	
	Lomnice n. P. - Karlov Horní	Semily	chalupa č.p. 244	oprava střechy	90 000	
	Štěpanice (Benecko)	Semily	chalupa č.p. 244	obnova střešního pláště	90 000	
		Semily	dům č.p. 35	statické zajištění	50 000	
						947 000
2000	Česká Lípa	Žďár (Doksy)	usedlost č.p. 6	oprava střechy	207 000	
	Česká Lípa	Velenice	chalupa ev.č. 26	obnova střechy a oken	100 000	
	Česká Lípa	Kravaře Janovice	kaple P. Marie Pomocné	oprava střechy a fasád	85 000	
	Česká Lípa	(Kravaře)	dům e.č. 23	obnova oken a dveří	56 000	
	Jablonec nad Nisou	Železný Brod-Trávníky	chalupa č.p. 111	oprava roubených stěn	40 000	
	Semily	Horní Štěpanice (Benecko)	dům č.p. 35	celková obnova	265 000	
						753 000
2001	Česká Lípa	Janovice (Kravaře)	dům ev.č. 23	obnova fasády a oken	83 000	
	Česká Lípa	Jestřebí u České Lípy	areál usedlosti č.p. 13 /II etapy (cekem)	obnova střešní krytiny	1 138 000	
	Česká Lípa	Sloup v Čechách	dům č.p. 181	obnova střešní krytiny	310 000	
	Česká Lípa	Žďár (Doksy)	dům č.p. 8 /II etapy (celkem)	obnova střešní krytiny a obvod. pláště	424 000	
	Česká Lípa	Žďár (Doksy)	usedlost č.p. 17 - stodola	obnova střešní krytiny a vrat	231 000	
	Česká Lípa	Žďár (Doksy)	chalupa č.p. 7 /II etapy	celková obnova	400 000	

Jablonec nad Nisou	Železný Brod - Trávníky	(celkem) fara č.p. 132	obnova střešního pláště	615 000	
					3 237 000

Program záchrany architektonického dědictví (v Kč)

Rok	Okres	Obec	Památky	Akce	Částka	Součet (Kč/Liberecký kraj)
1997	Česká Lípa				1 650 000	
	Jablonec nad Nisou				2 850 000	
	Liberec				0	nedodáno
	Semily				850 000	5 350 000
1998	Česká Lípa				1 800 000	
	Jablonec nad Nisou				2 000 000	
	Liberec				0	nedodáno
	Semily				600 000	4 400 000
1999	Česká Lípa	Bezděz	hrad Bezděz	oprava purkr.paláce a.j. postupná celková obnova (Ia.etapa)	1 500 000	
	Česká Lípa	Zákupy	areál zámku (Předzámčí-čp.4)	celková obnova (Ia.etapa)	1 300 000	
	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	kostel Povýšení sv.Kříže	obnova ob.pláště	800 000	
	Jablonec nad Nisou	Desná	Riedlova hrobka	obnova omítek, statika aj.	400 000	
	Jablonec nad Nisou	Janov nad Nisou	kostel sv.J.Křtitele	obnova obv.pláště	800 000	
	Jablonec nad Nisou	Smržovka	kostel sv.Michaela	obnova interiérů	800 000	
	Liberec	Frýdlant	areál zámku čp.4004 (hosp. dvůr)	obnova střechy a krovů, statika	1 200 000	
	Liberec	Grabštejn (Chotyně)	hrad (horní nádvoří)	obnova fasád	600 000	
	Liberec	Hejnice	areál kláštera čp.1	postupná celková obnova	500 000	
	Liberec	Nové Město p. Smrkem	Klingerovo mauzoleum	celková oprava,rest.práce restaurování	1 100 000	
	Semily	Bozkov	kostel Navštívení P.Marie	nástěnných maleb	600 000	
	Semily	Mašov	hrad Valdštejn čp.18	dílčí stavební obnova, statika	600 000	
						10 200 000

Program restaurování movitých kulturních památek (v Kč)

Rok	Okres	Obec	Památk	Akce	Částka	Součet (Kč/Liberecký kraj)
1997					0	0
1998	Česká Lípa				224 000	224 000
1999	Liberec	Frýdlant - zámek	Frýdlant - zámek	kolekce zbraní	196 000	
		Letařovice	kostel sv. Jakuba Většího	hlavní oltář Kristova příbuzenstva	238 000	434 000
2000	Liberec	Chrastava	kostel sv. Vavřince	socha Piety	50 000	
	Liberec	Letařovice	kostel sv. Jakuba	hl. oltář sv. Jakuba	200 000	
	Liberec	Sychrov	státní zámek	soubor 11 rohanských portrétů (19. stol)	160 000	410 000
2001	Liberec	Letařovice	kostel sv. Jakuba	oltář Kristova příbuzenstva	230 000	
	Liberec	Sychrov	státní zámek	soubor 11 obrazů z rohanské galerie	150 000	
	Liberec	Grabštejn	státní hrad	10 závěsných obrazů	100 000	
	Liberec	Grabštejn	státní hrad	3 rokokové panneau	40 000	
	Semily	Turnov	kostel sv. Františka	boční oltář sv. Antonína	170 000	690 000

Program podpory záchranných archeologických výzkumů (v Kč)

Rok	Okres	Obec	Památk/lokalita	Akce	Částka	Součet (Kč/Liberecký kraj)
1999	Česká Lípa	Česká Lípa	hrad Lipý	záchr. archeolog. výzkum	243 000	
	Liberec	Jindřichovice pod Smrkem	kostela sv. Josefa	záchr. archeolog. výzkum	33 000	276 000
2001	Liberec	Příšovice	stavba kanalizační sítě	záchr. archeolog. výzkum	60 000	

Havarijní fond (v Kč)

Rok	Okres	Obec	Památka	Akce	Částka	Součet (Kč/Liberecký kraj)
1997	Česká Lípa				0	
	Jablonec nad Nisou				453 000	
	Liberec Semily				0 460 000	913 000
1998	Česká Lípa				10 000	
	Jablonec nad Nisou				220 000	
	Liberec Semily				100 000 480 000	810 000
1999	Česká Lípa	Chlum	kostel sv. Jiří		210 000	
	Česká Lípa	Jezvé	kostel sv. Vavřince		40 000	
	Česká Lípa	Loubí	dům čp. 12		50 000	
	Česká Lípa	Luka	dům čp. 15		180 000	
	Česká Lípa	Okna	kostel Nanebevzetí P. Marie		180 000	
	Česká Lípa	Útěchovice	mlýn se špýcharem		50 000	
	Jablonec nad Nisou	Besedice	zříceniny hradu Zbirohu		60 000	
	Jablonec nad Nisou	Navarov	altán u zámku		30 000	
	Jablonec nad Nisou	Stanovy	stodola		40 000	
	Jablonec nad Nisou	Stanovy	stodola čp. 46		50 000	
	Jablonec nad Nisou	Železný Brod	chalupa		10 000	
	Liberec	Liberec	lázně čp. 723/1		20 000	
	Liberec	Višňová	dům čp. 41		100 000	
	Semily	Semily	chalupa čp. 102		40 000	
	Semily	Kundratice	dřevěný srub		40 000	
	Semily	Paseky nad Jizerou	škola		40 000	
	Semily	Dolánky u Turnova	Dlaskův statek		30 000	
	Semily	Vítkovice v Krkonoších	kostel sv. Petra a Pavla		70 000	
	Semily	Nudvojovice	kostel sv. J. Křtitele		80 000	
2000	Česká Lípa	Blíževedly	sloup Nejsvětější Trojice		60 000	

	Česká Lípa	Horní Libchava	kostel sv. Jakuba st.		100 000	
	Česká Lípa	Jezvé	kostel sv. Vavřince		50 000	
	Česká Lípa	Luka	dům čp. 15		50 000	
	Česká Lípa	Okna	kostel Nanebevzetí p. Marie		100 000	
	Česká Lípa	Svojkov	hostinec čp. 77		50 000	
	Česká Lípa	Útěchovice	mlýn se špýcharem		30 000	
	Jablonec nad Nisou	Lučany nad Nisou	rozhledna Slovanka		50 000	
	Jablonec nad Nisou	Stanovy	stodola čp. 46		50 000	
	Jablonec nad Nisou	Stanovy	rodný dům Antala Staška		28 000	
	Liberec	Hoření Paseky	areál usedlosti čp. 1		40 000	
	Liberec	Kryštofovo Údolí	chalupa čp. 41		70 000	
	Liberec	Oldřichov v Hájích	chalupa (zájezdní hostinec)		50 000	
	Liberec	Rynoltice	kostel sv. Barbory		10 000	
	Semily	Lomnice nad Popelkou	kostel sv. Mikuláše		60 000	
	Semily	Jilemnice	chalupa		60 000	
	Semily	Horní Branná	plátenický dům		90 000	
	Semily	Semily	farní kostel sv. Josefa		80 000	
2001	Česká Lípa	Blíževedly	sloup Nejsvětější Trojice	statické zajištění	100 000	1 128 000
	Česká Lípa	Horní Libchava	kostel sv. Jakuba Staršího	oprava střechy, vč. klemp. prvků	350 000	
	Česká Lípa	Horní Libchava	kostel sv. Jakuba Staršího	oprava střechy, vč. klemp. prvků	200 000	
	Česká Lípa	Horní Police	kostel Navštívení Panny Marie	oprava krovu a střechy, vč. klemp. prvků	150 000	
	Česká Lípa	Horní Police	kostel Navštívení Panny Marie	oprava krovu a střechy, vč. klemp. prvků	150 000	
	Česká Lípa	Jezvé	kostel sv. Vavřince	výměna střešní krytiny věže	50 000	
	Česká Lípa	Okrouhlá u Nového Boru	kaple Panny Marie	oprava střechy, vč. klemp. prvků	50 000	
	Česká Lípa	Okrouhlá u Nového Boru	kaple Panny Marie	oprava střechy, vč. klemp. prvků	100 000	
	Česká Lípa	Postřelná	kaple Korunování Panny Marie	oprava krovu a střechy, vč. klemp. prvků	60 000	
	Česká Lípa	Zákupy	kostel sv. Fabiána a Šebestiána	oprava střechy, vč. klemp. prvků	90 000	
	Česká Lípa	Zákupy	kostel sv. Fabiána a Šebestiána	oprava střechy, vč. klemp. prvků	100 000	

Jablonec nad Nisou	Malá Skála	areál Vacardova mlýna čp. 191	oprava krovu a střechy	79 000
Jablonec nad Nisou	Malá Skála	Boučkův statek	oprava krovu a střechy	50 000
Jablonec nad Nisou	Zlatá Olešnice	zámek Navarov	oprava střechy konírny	100 000
Jablonec nad Nisou	Zlatá Olešnice	děm čp. 9	oprava krovu a střechy	50 000
Liberec	Hlavice	areál kostela sv. Linharta	oprava krovu a střechy, vč. klemp. prvků sýpky	110 000
Liberec	Hrádek nad Nisou	děm čp. 65, 66	statické zajištění	500 000
Semily	Dolánky u Turnova	Dlaskův statek čp. 12	oprava krovu oprava střechy,	100 000
Semily	Horní Branná	kostel sv. Mikuláše	vč. klemp. prací oprava krovu a střechy, vč.	70 000
Semily	Lomnice nad Popelkou	kostel sv. Mikuláše	klemp. prvků	63 000
Semily	Paseky nad Jizerou	stará škola čp.90	výměna střešní krytiny	50 000
Semily	Turnov	kostel sv. Matěje	oprava a nátěr věží	50 000

2 522 000

V rámci analýz, které předcházely vzniku Koncepce účinnější podpory státní památkové péče v Libereckém kraji, byl vytvořen seznam většiny možných zdrojů financování obnov kulturních památek. (Seznam tvoří součást analytické části Koncepce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji.) Využití těchto zdrojů pro obnovu kulturních památek je však v Libereckém kraji takřka nulové. Příčinou může být jednak malá informovanost vlastníků kulturních památek o možnosti nestátních finančních zdrojů a dále administrativně náročné zpracování žádosti a nutná spoluúčasť vlastníka a dalších subjektů (obce apod.).

Zájmem Libereckého kraje je, aby všechny kulturní památky na území kraje byly v dobrém technickém stavu, který odpovídá jejich významu. Tento cíl nebude možné dosáhnout pouze s finančními příspěvky ze státního, krajského nebo obecních rozpočtů. Nejvhodnější variantu představuje sdružení finančních prostředků z více zdrojů – státní, krajské zdroje, podíl vlastníka a v některých případech také příspěvek z nestátních (nadačních) zdrojů. Liberecký kraj bude vlastníky informovat o možnostech získání finančních příspěvků na obnovu kulturních památek. Vzhledem k počtu vlastníků kulturních památek v Libereckém kraji je nejvhodnější způsob oznámení formou zprávy a seznamu možných zdrojů finančních prostředků na obnovu kulturních památek na internetových stránkách Libereckého kraje.

Aktivita 1: Postupné doplňování a upřesňování možných finančních zdrojů obnovy kulturních památek.

Aktivita 2: Propagace nestátních finančních zdrojů na obnovu kulturních památek.

Aktivita 3: Metodická, odborná a právní pomoc při vyřizování žádosti o poskytnutí příspěvku na obnovu kulturní památky z nestátních zdrojů.

Opatření 3.2: Příprava programů Libereckého kraje na obnovu kulturních památek

Dle zákona o státní památkové péči může kraj v samostatné působnosti schválit dlouhodobé, střednědobé a prováděcí plány a programy zachování a obnovy kulturních památek.

Liberecký kraj v současné době poskytuje finanční prostředky na obnovu kulturních památek formou grantů. Objem finančních prostředků na obnovu kulturních památek je nedostatečný a nelze jej chápat jako jediný zdroj na obnovu kulturních památek. Je povinností vlastníka pečovat o kulturní památku na vlastní náklad, příspěvek z rozpočtu Libereckého kraje bude poskytován pouze ve zvlášť odůvodněných případech. Nevýhodou současného grantu je jeho nevyhraněnost a zároveň omezení na okruh kulturních památek.

V budoucnosti by příspěvky na obnovu kulturních památek z rozpočtu Libereckého kraje měly přednostně pokrýt ty oblasti, na které není možné získat příspěvky ze státního rozpočtu, příp. kde je finanční podpora státu nedostatečná (např. obnova ohrožených kulturních památek, podpora řešení vědeckých a badatelských úkolů, zabezpečení kulturních památek proti krádežím apod.). Proto byly v rámci přípravné (analytické) práce na Koncepti účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji vytypovány tyto oblasti, pro které budou připraveny plány a programy podpory obnovy, zachování a využití kulturních památek: (uvedené názvy Programů jsou pracovní)

Program obnovy a oprav - obecné stavební a restaurátorské zásahy. Tzv. volný program, který by umožnil poskytovat finanční příspěvky bez předběžného vymezení. Zájem vlastníka o opravy památky je velice důležitým faktorem, měl by být podporován a je jednou ze záruk dobře provedené obnovy i následné údržby památky.

Odhad objemu prostředků z rozpočtu kraje: v řádu set tisíc až milionů ročně

Program obnovy ohrožených památek (viz seznam nejohroženějších památek Libereckého kraje). V tomto případě by prostředky byly využívány hlavně na zajišťovací práce (statické zabezpečení apod.), které umožní zachovat/zakonzervovat památku do doby její celkové rekonstrukce a zabránit tak jejímu dalšímu chátrání.

Odhad objemu prostředků: v řádu stovek tisíc až milionů korun ročně

Program obnovy významných památek kraje. Památky, které jsou pro kraj důležité a charakteristické (viz specifika památkového fondu Libereckého kraje), dále kulturní památky významné z hlediska architektonického, uměleckého či historického, nebo které jsou v kraji ojedinělé. V rámci tohoto programu by mohly existovat určité podprogramy – např. Program na zachování technických památek, Program na podporu transferu lidové architektury a vybudování skanzenu Libereckého kraje apod.

Odhad nákladů: v řádu stovek tisíc až milionů korun ročně

Program na podporu restaurování umělecko-řemeslných děl nebo architektonických částí. Umělecké a umělecko řemeslné práce jsou citlivější na zachování detailů autorského rukopisu, originálního materiálu, jsou podstatné pro vnímání celku památky a zachování bohatosti a pestrosti památkového fondu. Ve srovnání se stavebními pracemi vyžadují většinou výrazně nižší náklady.

Odhad nákladů: v řádu stovek tisíc korun ročně

Program na podporu vytváření dokumentace, evidence, vědecké a výzkumné práce. Tento program by sloužil výhradně na vědecké, publikační, soupisové apod. práce a není přímo zaměřen na obnovu kulturních památek

Odhad nákladů: v řádu desítek až stovek tisíc korun ročně

Program bezpečnosti památek a budování bezpečnostních systémů. Program zaměřený na zabezpečení (elektronické, mechanické) kulturních památek a na jeho provozování (částečné krytí provozních nákladů).

Odhad nákladů: v řádu desítek tisíc korun ročně

Program záchrany kamenosochařských památek – lapidária. Program zaměřený na záchranu kriticky ohrožených kamenosochařských prací. Díky finančním prostředkům by se podařilo vytvořit kopie nebo výdusky plastik a originály by po restaurování mohly tvořit expozici lapidária plastik Libereckého kraje. Pro umístění plastik by bylo možné využít dosud nevyužívané památkové objekty a dát jim tak nový účel. Lapidária je možno vytvářet jako nové výstavní prostory, které zvýší turistickou atraktivitu určitého místa.

Odhad nákladů: v řádu desítek tisíc korun ročně

Program podpory vlastníků pamětihodností. Program zaměřený na obnovu či zajištění pamětihodností, budov, kapliček, křížků, soch, obrazů a kupříkladu mobiliářů kostelů a dalších objektů, které nejsou kulturními památkami, ale tvoří neoddelitelnou součást památkového fondu Libereckého kraje. Jednak tyto objekty mohou mít srovnatelnou hodnotu s věcmi již prohlášenými, jednak jsou velmi důležité místně a podporují druhovou rozmanitost, úplnost památkového fondu v širším slova smyslu a často jsou významným krajinotvorným prvkem.

Odhad nákladů: v řádu desítek až stovek tisíc korun ročně

Program na podporu restaurování mobiliáře. Tento program by mohl alespoň z části vyvážit nerovnováhu mezi finančními prostředky určenými na restaurování nemovitých a movitých kulturních památek. Přitom pro zachování některých mobilií stačí zlomky toho, co je třeba pro zachování či restaurování nemovitostí. V případě movitých věcí z mobiliárních fondů by nebylo požadováno, aby movitá věc byla prohlášena za kulturní památku.

Odhad nákladů: v řádu desítek až stovek tisíc korun ročně

Program na podporu vytváření evakuačních systémů památek. Především zkušenosti s povodněmi posledních let nabádají k systematickému vytváření evakuačních systémů (plánů) památkových objektů, které leží v ohrožených oblastech (a nejen jich – téměř každá památka je ohrožena např. ohněm), a to ve spolupráci s Integrovaným záchranným systémem, vlastníky nemovitých kulturních památek a odbory Krajského úřadu Libereckého kraje. Sestavení evakuačních plánů představuje vysoce odbornou práci.

Odhad nákladů: v řádu desítek tisíc korun ročně

U všech navržených programů bude vyžadován princip účelovosti vynaloženého příspěvku a vícezdrojového systému financování, minimálně však ze strany vlastníka kulturní památky.

Za nepřímou formu podpory vlastníků kulturních památek lze považovat daňová zvýhodnění a bezplatně poskytované služby orgány a organizací státní památkové péče. Přestože tyto nepřímé nástroje podpory vlastníků kulturních památek fungují již delší dobu, nejsou ze strany vlastníků kulturních památek využívány v plném rozsahu. Úkolem krajského

orgánu státní památkové péče bude zvýšit povědomí o těchto nepřímých instrumentech podpory.

Aktivita 1: Připravit obecné zásady programů na obnovu kulturních památek dle uvedených oblastí.

Priorita 4: PODPORA PROPAGACE ZÁJMŮ STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE A
PAMÁTKOVÉHO FONDU LIBERECKÉHO KRAJE

Opatření 4.1: Podpora zvýšení informovanosti o státní památkové péči

Analytická část Koncepce prokázala převážně záporný vztah veřejnosti k památkové péči, přestože památkový fond je dlouhodobě chápán jako součást národního bohatství a vyvolává respekt a obdiv u domácí i zahraniční veřejnosti. Záporný vztah ke státní památkové péči je způsoben nedostatečnou komunikací s vlastníkem kulturní památky a nepochopením významu památkového fondu Libereckého kraje pro ostatní oblasti (cestovní ruch, životní prostředí ad.). Na vině může být rovněž malá informovanost veřejnosti o prioritách, úspěších a zájmech státní památkové péče.

Veřejnost (vlastníci kulturních památek) je přesvědčena, že obnova kulturní památky musí být vždy spolufinancována ze strany státu, příp. kraje, obce. Zákon o státní památkové péči přitom vlastníku ukládá povinnost pečovat o kulturní památku na vlastní náklad. Nárok na příspěvek na obnovu kulturní památky vzniká vlastníku pouze v mimořádných a výjimečných případech, jejichž okruh upřesňuje zákon o státní památkové péči.

Krajský úřad bude vhodnou formou informovat laickou veřejnost o nových poznacích v oblasti státní památkové péče, o svém podílu na výkonu státní památkové péče a nadále bude rozvíjet všechny aktivity, které vhodnou formou přiblíží veřejnosti problematiku obnovy kulturních památek. Očekávaným přínosem by měla být postupná změna vztahu veřejnosti k výkonu státní památkové péče.

Aktivita 1: Vhodnou formou (médiu, tisk propagačních materiálů apod.) seznamovat vlastníky kulturních památek s jejich právy a povinnostmi, které jsou spojeny s vlastnictvím kulturních památek a které plynou ze zákona o státní památkové péči.

Aktivita 2: Vytvořit pocit spoluzodpovědnosti každého za stav kulturních památek v kraji.

Opatření 4.2: Podpora využití památkového fondu pro potřeby cestovního ruchu

Rozvoj cestovního ruchu v oblasti kulturních památek je determinován především zájmem veřejnosti o památky.

Liberecký kraj má dostatečný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti kulturních památek a památkově chráněných území (35 památkově chráněných území, 2 101 nemovitá kulturní památka, specifika památkového fondu ad.).

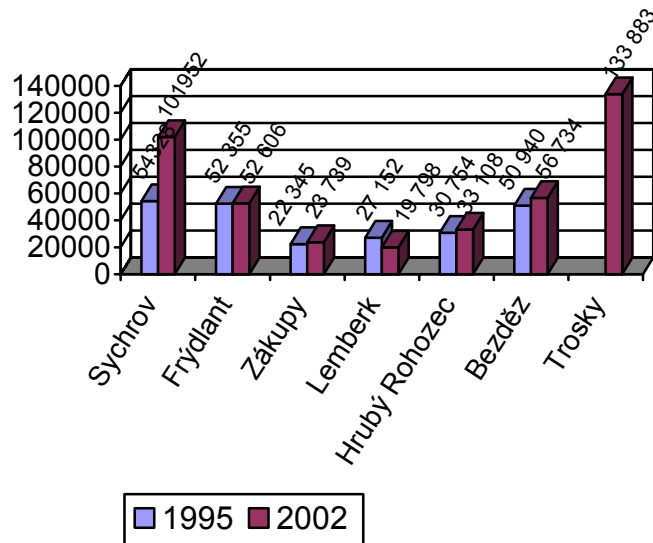
Problematickostí rozvoje cestovního ruchu v oblasti kulturních památek je spjata se samou podstatou celostátní organizace státní památkové péče. Většina památkových objektů, které jsou veřejnosti přístupné, je spravována organizací státní památkové péče, která je především odbornou složkou v systému státní památkové péče. Organizace státní památkové péče není schopna z důvodu nedostatku kvalifikovaných pracovníků, finančních a jiných materiálních prostředků se aktivně prosadit na poli cestovního ruchu; jsou marketingově neorientovány, tzn. že veškeré jejich působení v oblasti cestovního ruchu je nesystematické, necílené. Zpřístupnění památkových objektů, tedy jejich prezentace veřejnosti, je chápáno jako samozřejmost a není orientováno ani na objekt sám (na jeho další možný rozvoj), ani na zákazníka (návštěvníka památkového objektu). A to navzdory tomu, že stát, jako největší vlastník nemovitých kulturních památek zpřístupněných veřejnosti, vlastní nejdůležitější a z hlediska cestovního ruchu (turistické atraktivity) a památkové péče (památkové hodnoty) nejatraktivnější část kulturního dědictví České republiky.

Analytická část Konceptce účinnější podpory památkové péče v Libereckém kraji prokázala, že vytvoření jednotného rezervačního systému vstupného na památkové objekty v Libereckém kraji by bylo nevhodné a nedostatečně operativní.

V Libereckém kraji se nachází celkem pět památkových objektů, jejichž roční návštěvnost přesahuje 50 000 návštěvníků. Z pohledu návštěvnosti památkových objektů přístupných veřejnosti zaujímá Liberecký kraj se 16 zpřístupněnými objekty (7,21% z celkového počtu všech památkových objektů přístupných veřejnosti v České republice) a 650 702 návštěvníky ročně (přibližně 7% z celkového počtu všech návštěvníků památkových objektů v České republice) čtvrté místo mezi všemi kraji. Památkový potenciál kraje přesto není dostatečně využit a většina objektů má malou návštěvnost vzhledem k jejich památkovým, uměleckým a historickým hodnotám.

Bohaté zkušenosti Libereckého kraje v oblasti cestovního ruchu ho opravňují k předávání základních marketingových zkušeností, které povedou ke zvýšené návštěvnosti vybraných památkových objektů. Každý památkový objekt má vzhledem ke svému technickému stavu, velikosti, bohatosti a zázemí strop návštěvnosti. Není pochyb o tom, že překročení horní mezní hranice by mělo kontraproduktivní dopad na památkovou hodnotu památkového objektu. Přestože žádný z památkových objektů stropu návštěvnosti dosud nedosahuje, některé z nich (např. Trosky, Sychrov) se k mezní hodnotě přibližují. Více památkových objektů nedostatečně využívá své atraktivní památkové, umělecké a historické hodnoty a bohaté sbírky. Snahou Libereckého kraje bude rovnoměrnější rozložení návštěvnosti (jasně měřitelné veličiny) mezi všechny památkové objekty Libereckého kraje a tím i větší atraktivita všech oblastí kraje pro cestovní ruch.

Návštěvnost vybraných památkových objektů Libereckého kraje

Aktivita 1: Podpora a pomoc vlastníkům, správcům, uživatelům kulturních památek přístupných veřejnosti při tvorbě cíleného marketingového působení s cílem zvýšení návštěvnosti.

Aktivita 2: Podpora rovnoměrného využití všech památkových objektů v Libereckém kraji.

Aktivita 3: Podpora tvorby nových produktů cestovního ruchu zaměřených na specifika památkového fondu Libereckého kraje.